

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de intiharların yıllar içerisindeki seyrinin; yoksulluk, işsizlik, borçluluk, güvencesiz çalışma, barınma sorunu ve toplumsal eşitsizliklerle ilişkisinin; gençler, kadınlar ve ekonomik açıdan kırılgan kesimler bakımından ortaya çıkan risklerin; kamusal ruh sağlığı hizmetlerinin erişilebilirliğinin ve intiharı önlemeye yönelik mevcut kamu politikalarının incelenmesi, intiharları yalnızca bireysel nedenlere indirgeyen yaklaşım yerine toplumsal ve ekonomik nedenleri de gözeten kamucu ve bütünlüklü politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayça TAŞKENT
Sakarya Milletvekili

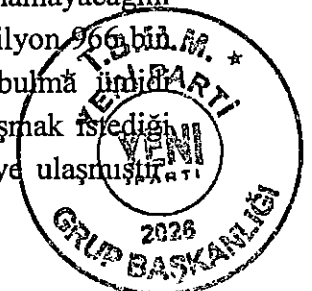
GEREKÇE

İntihar, yalnızca bireysel tercihler, psikolojik sorunlar ya da kişisel krizler üzerinden açıklanabilecek bir olgu değildir. İnsanların içinde yaşadığı ekonomik ve toplumsal koşullar; çalışma yaşamındaki güvencesizlik, işsizlik, yoksulluk, borçluluk, barınma sorunu, geleceğe ilişkin belirsizlik ve kamusal hizmetlere erişimde yaşanan eşitsizlikler de intihar riskinin değerlendirilmesinde göz ardı edilemeyecek etkenlerdir.

Türkiye’de son yıllarda açıklanan veriler, intiharların ulaştığı boyutun dikkatle incelenmesini zorunlu kılmaktadır. TÜİK’in 2025 yılı verilerine göre Türkiye’de 4 bin 599 kişi intihar sonucu yaşamını yitirmiştir. Bu sayı 2024 yılında 4 bin 509’dur. Kaba intihar hızı ise 2024 yılında yüz binde 5,27 iken 2025 yılında yüz binde 5,36’ya yükselmiştir.

Bu tabloyu ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve toplumsal koşullardan bağımsız değerlendirmek mümkün değildir. Uzun süredir devam eden yüksek hayat pahalılığı, ücretlerin temel ihtiyaçlar karşısında erimesi, kiralardaki artış, borçlanma, işsizlik ve güvencesiz çalışma milyonlarca yurttaş açısından yaşam koşullarını ağırlaştırmaktadır. Çalışmak dahi yoksulluktan kurtulmaya yetmezken barınmadan beslenmeye, eğitimden sağlığa kadar en temel ihtiyaçların karşılanması giderek daha büyük bir ekonomik yük hâline gelmiştir.

İşgücü verileri de meselenin yalnızca resmi işsizlik oranıyla açıklanamayacağını göstermektedir. TÜİK verilerine göre 2025 yılında dar tanımlı işsiz sayısı 2 milyon 966 bin 999 ve işsizlik oranı yüzde 8,3 olarak gerçekleşirken; işsizlerin yanı sıra iş bulma imkânı olmayanları, çalışmaya hazır olduğu hâlde iş aramayanları ve daha fazla çalışmak istediği hâlde yeterli süre çalışamayanları da kapsayan atıl işgücü oranı yüzde 29,7’ye ulaşmıştır.

Aynı yıl 15-24 yaş grubundaki gençlerde işsizlik oranı yüzde 15,3, genç kadınlarda ise yüzde 22,1 olmuştur. 15-24 yaş grubundaki gençlerin yüzde 23,3'ü ne eğitimde ne de istihdamdadır.

Gençler açısından sorun yalnızca iş bulamamak değildir. Eğitimden istihdama, barınmadan bağımsız bir yaşam kurmaya kadar hayatın hemen her alanında karşılaşılan ekonomik engeller, gelecek kurma olanaklarını daraltmaktadır. Bir kuşağın geleceğe ilişkin beklentilerinin zayıflamasını yalnızca bireysel ruh hâlleriyle açıklamak, bu koşulları yaratan ekonomik ve toplumsal düzeni görünmez kılmaktadır.

Benzer biçimde intiharların yalnızca ruh sağlığı hizmetleri başlığı altında ele alınması da yetersizdir. Nitelikli ve ücretsiz ruh sağlığı hizmetlerine erişimin güçlendirilmesi kuşkusuz kamunun sorumluluğundadır. Ancak insanların yaşam koşullarını ağırlaştıran nedenler ortadan kaldırılmadan yalnızca kriz ortaya çıktıktan sonra müdahale etmeye dayanan bir politika yeterli değildir. İntiharı önleme politikası; sağlık hizmetlerinin yanı sıra insanca yaşamaya yetecek gelir, güvenceli çalışma, barınma hakkı, sosyal güvence ve güçlü kamusal destek mekanizmalarını birlikte ele almak zorundadır.

Üstelik intihara ilişkin mevcut istatistiklerin, ekonomik ve toplumsal nedenlerle bağlantının bütün boyutlarını ortaya koyabilecek ayrıntıda değerlendirilmesi gerekmektedir. İntiharların yaş, cinsiyet, bölge, eğitim ve çalışma durumu ile ekonomik koşullar temelinde incelenmesi; özellikle ekonomik kriz dönemleriyle intiharların seyri arasındaki ilişkinin araştırılması ve kamu kurumlarının elindeki verilerin bütünlüklü biçimde değerlendirilmesi, etkili bir önleme politikasının oluşturulması açısından zorunludur.

İntiharların yalnızca kişilerin yaşadığı bireysel krizlerin sonucu olarak görülmesi, devletin yurttaşların yaşam koşullarına ilişkin sorumluluğunu perdelemektedir. Bir ülkede binlerce insan yaşamına son veriyorsa Meclisin görevi yalnızca sayıları kayda geçirmek değil; bu ölümlerin arkasındaki ekonomik, toplumsal ve kurumsal koşulları bütün boyutlarıyla araştırmaktır.

Bu nedenle Türkiye'de intiharların yıllar içerisindeki seyrinin ve toplumsal nedenlerinin ortaya çıkarılması; yoksulluk, işsizlik, borçluluk, güvencesiz çalışma ve barınma sorunu başta olmak üzere ekonomik ve sosyal koşullarla ilişkisinin araştırılması; kamusal ruh sağlığı hizmetlerine erişimdeki sorunların belirlenmesi ve intiharları önlemeye yönelik kamucu, koruyucu ve bütünlüklü politikaların oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

186 Sayılı Meclis Anketine Cevapları

VEKİL ADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Tarkan Elçi	İstanbul	
Alme Timisi Erişer	Ankara	
Mehmet Tahmasız	Gorum	
Özgür Örs Arıcı	Muş	
Murat GATİ	Samsun	
İsmail Atakan CİNER	Karaman	
Elvan İpek Geçmiş	Giresun	
Hikmet Yalın Halkı	İsparta	
E. D. Yılmaz	İzmir	
Gizem Özcan	Muş	
Orhan Sümer	Adana	
Rasat Karajör	Antalya	
Fahri Özkan	K. eli	
A. ÖZEL YANIKÖMERÖĞÜ	ERZURUM	
Hasan Öztürk	Bursa	
Gamze TAŞCIER	Ankara mv.	
Murat Albayrakçı	Bursa mv.	
Süleyman Bulbul	Aydın mv.	
Ulaş Karasu	Sivas mv.	

